

Oikeustapauskokoelma

Asia T-692/15

**HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH
vastaan
Euroopan unionin neuvosto**

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka – Iraniin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on estää ydinaseiden levittäminen – Varojen jäädyttäminen – Perusteluvelvollisuus – Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – Sellaisen oikeussäännön, jolla annetaan yksityisille oikeuksia, riittävän ilmeinen rikkominen

Tiivistelmä – Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (kolmas jaosto) 13.12.2017

- Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Lainvastaisuus — Vahinko — Syy-yhteys — Todistustaakka*
- Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Lainvastaisuus — Toimielinten menettelyn laillisuuden arviointi — Varojen jäädyttämistä koskevat toimenpiteet — Sellaisen taloudellisen toimijan vahingonkorvauskanne, jota yksittäinen rajoittava toimenpide koskee — Arviointiperusteet*
(SEU 21 artikla; SEUT 215 artiklan 2 kohta)
- Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Sellaisen oikeussäännön riittävän ilmeinen rikkominen, jolla annetaan yksityisille oikeuksia — Näyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt — Sellaisen yhden tai useamman neuvoston toimen kumoaminen, joista kantajan vahingot johtuvat, mukaan lukien ennen vahingonkorvauskanteen nostamista annetulla unionin yleisen tuomioistuimen tuomiolla päätetty kumoaminen, ei merkitse näyttöä, jota ei voida kumota*
- Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Näyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt — Toimielimellä oleva mahdollisuus vedota kaikkiin merkityksellisiin seikkoihin, jotka ovat ilmenneet ennen sitä vastaan nostettua kumoamiskannetta — Toimielimen, joka on toteuttanut varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen, vahingonkorvauskanteen yhteydessä esittämät seikat eivät ole tehottomia*
(SEU 24 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta; SEUT 215 artiklan 2 kohta)
- Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka — Iraniin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet — Sellaisten henkilöiden, yhteisöjen tai elimien varojen jäädyttäminen, joiden neuvosto on todennut osallistuvan ydinaseiden levittämiseen — Velvollisuus ulottaa tämä toimi tällaisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa oleviin yhteisöihin — Omistuksessa tai määräysvallassa oleva yhteisö — Neuvoston suorittama tapauskohtainen arviointi — Arviointiperusteet*

(Neuvoston asetukset N:o 668/2010 ja N:o 961/2010)

6. *Euroopan unionin oikeus — Periaatteet — Puolustautumisoikeudet — Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan — Iraniin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet — Sellaisten henkilöiden, yhteisöjen ja elinten varojen jäädyttäminen, jotka osallistuvat ydinaseiden levittämiseen tai tukevat sitä — Velvollisuus ilmoittaa tehtyjen päätösten perusteena olevat yksilökohtaiset ja erityiset syyt — Ulottuvuus*
7. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntyminen edellytykset — Lainvastaisuus — Sääntelytoimen perustelujen puutteellisuus ei aiheuta vastuuta*

(SEUT 340 kohdan toinen kohta)

1. Ks. tuomion teksti.

(ks. 29–31 kohta)

2. Yksittäinen rajoittava toimenpide, jonka kohteena voi olla muu kuin valtiollinen yhteisö, kuten varojen jäädyttäminen, ei ole sinänsä neuvoston itsenäinen toimenpide, joka olisi tätä yhteisöä vastaan toteutetun rikosoikeudellisen tai hallinnollisen seuraamuksen luonteinen, vaan SEUT 215 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimenpide, joka on välttämätön sen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimeenpanemiseksi, jonka tarkoituksena on, että unioni voi saavuttaa asteittain konkreettisen tavoitteen, johon se pyrkii kansainvälisissä suhteissaan, eli käsiteltävässä asiassa sen, että Iranin islamilainen tasavalta lopettaa ydinaseiden levittämisen. On lisäksi todettava, että SEU 21 artiklassa unionin ulkoiselle toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämistä koskevan laajemman tavoitteen tärkeys voi oikeuttaa unionin tämän perustavanlaatuisen päämäärän toteuttamiseksi hyväksymien toimien täytäntöönpanemiseksi tehdyistä päätöksistä aiheutuvat huomattavatkin kielteiset seuraukset tietyille toimijoille.

Näin ollen kyseisen toimielimen toiminnan arvioinnissa unionin yleisen tuomioistuimen, jossa taloudellinen toimija on nostanut vahingonkorvauskanteen, on ottaen erityisesti huomioon SEUT 215 artiklan 2 kohdan määräykset myös huomioitava tämä unionin ulkopoliittikan perustavanlaatuinen tavoite, paitsi jos tämä toimija voi osoittaa, että neuvosto on räikeällä ja anteeksiantamattomalla tavalla jättänyt noudattamatta pakottavia velvollisuuksiaan tai että se on loukannut samalla tavalla unionin tunnustamaa perusoikeutta.

(ks. 44–46 kohta)

3. Neuvoston yhden tai useamman toimen, joista kantajan väittämät vahingot johtuvat, mahdollista kumoamista, vaikka tällaisesta kumoamisesta päätettäisiin unionin yleisen tuomioistuimen tuomiossa, joka julistetaan ennen vahingonkorvauskanteen nostamista, ei voida pitää näyttönä, jota ei voida kumota, tämän toimielimen toimesta tapahtuneesta riittävän ilmeisestä rikkomisesta, jonka nojalla unionin vastuu voitaisiin todeta suoraan lain nojalla.

(ks. 48 kohta)

4. Kumoamiskanteesta poiketen sopimussuhteen ulkopuolista korvausvastuuta koskeva kanne voidaan nostaa viiden vuoden kuluessa sen seikan ilmenemisestä, josta kyseinen vahinko on aiheutunut. Näin ollen toimielimellä, jonka sopimussuhteen ulkopuolisesta korvausvastuusta on kysymys, on lähtökohtaisesti oikeus vedota kaikkiin sen puolesta puhuviin merkityksellisiin seikkoihin, jotka ovat ilmenneet ennen sitä koskevan vahingonkorvauskanteen nostamista edellä mainitussa määräajassa, samoin kuin kantaja voi osoittaa kärsimänsä vahingon laajuuden ja merkittävyyden nojautumalla vahingon aiheutumisaikankohdalla myöhäisempään näyttöön.

Siltä osin kuin kysymys on toimielimen mahdollisuudesta vedota kaikkiin sen puolesta puhuviin merkityksellisiin seikkoihin, jotka ovat ilmenneet ennen sitä vastaan nostettua vahingonkorvauskannetta, on täsmennettävä, että tällä vastataan tarpeeseen siitä, että toimivaltainen tuomioistuin voi määrittää kontradiktorista periaatetta noudattaen kyseisten asianosaisten esittämien tosiseikkojen merkitys ja tärkeys ratkaisun antamiseksi unionin mahdollisesta sopimussuhteen ulkopuolisesta korvausvastuusta. Tällainen mahdollisuus on erityisen perusteltu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) kaltaisella unionin toimialalla, jota tavoitteidensa ja sisältönsä luonteen vuoksi koskevat perussopimuksissa erityisesti vahvistetut säännöt ja menettelyt (ks. SEU 24 artiklan 1 kohdan toinen alakohta), joilla pyritään muun muassa ottamaan tarvittaessa huomioon unionin kansainvälisen toiminnan kohteena olevassa tilanteessa tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen osalta ajan kuluessa tapahtunut kehitys. Tältä osin jos kyseisen toimielimen vahingonkorvauskanteen yhteydessä esittämää näyttöä pidettäisiin tehottomana sen hyväksytyä EU-sopimuksen V osaston 2 luvun mukaisen päätöksen nojalla kyseisen SEUT 215 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen, tämä vaikeuttaisi vakavasti perussopimuksissa YUTP:n alalla unionin toimielimille myönnettyjen toimivaltuuksien, joiden nojalla ne voivat toteuttaa tämän politiikan toteuttamiseksi tarvittavia rajoittavia toimenpiteitä, tehokasta käyttöä.

(ks. 49–51 kohta)

5. Rajoittavan toimenpiteen lainmukaisuuden arvioinnissa käsitteellä ”toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa” tarkoitetaan nimittäin tilannetta, jossa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka osallistuu kyseessä olevan valtion ydinaseiden levittämistoimintaan, voi vaikuttaa toisen yhtiön, jonka kanssa se on liikesuhteissa, taloudellisiin valintoihin, vaikka näiden kahden taloudellisen yhteisön välillä ei olisi mitään varallisuuden tai osakepääomaan liittyviä oikeudellisia yhteyksiä. Neuvoston on tältä osin arvioitava tapauskohtaisesti, onko tietty yhteisö toisen tahon ”omistuksessa tai määräysvallassa”, ottamalla huomioon muun muassa omistussosuuden suuruus tai määräysvallan ulottuvuus kussakin tapauksessa, ja neuvostolla on tältä osin tiettyä harkintavaltaa.

(ks. 56 ja 57 kohta)

6. Ks. tuomion teksti.

(ks. 75–78 kohta)

7. Ks. tuomion teksti.

(ks. 88 kohta)